

Špirála radikalizmu alebo základ nového Srbska?

Bratislava, 10. mája 2007 – Srbsko sa dnes nachádza vo vážnej politickej kríze. 3. mája uplynul rok od prerušenia rozhovorov o stabilizačnej a asociačnej dohode s EÚ. V prípade, že sa do 14. mája nepodarí vytvoriť vládu, krajina tak možno smeruje k ďalším predčasným parlamentným voľbám. O tom, ako za tejto situácie vníma európsku perspektívu pre Srbsko jeho občianska spoločnosť, a to aj vo svetle nedávneho konfliktu medzi jej hlavnými osobnosťami, hovorí najnovšia analýza srbskej spoločnosti Nadácie Pontis.

Napriek tomu, že v parlamentných voľbách z januára 2007 demokratické strany získali väčšinu, doposiaľ sa nedokázali dohodnúť na sformovaní vlády. Ak sa to nepodarí do 14. mája, kedy vyprší ústavný, 90-dňový termín, Srbsko čakajú predčasné parlamentné voľby. Krízu v srbskej spoločnosti vyhrcojuje aj vzájomná rivalita a konflikt dvoch dominantných demokratických strán (Demokratická strana prezidenta Borisa Tadića (DSS) a Demokratická strana Srbska predsedu vlády Vojislava Koštunicu), keď 7. mája bol za podpory DSS zvolený za predsedu parlamentu líder extrémistickej Srbskej radikálnej strany Tomislav Nikolić. Srbsko si navyše 3. mája pripomenulo prvé výročie suspendovania rozhovorov o stabilizačnej a asociačnej dohode s EÚ. Napätie a neistota v spoločnosti je umocnená aj očakávaným rozhodnutím Bezpečnostnej rady OSN o konečnom štatúte Kosova.

Srbskej občianskej spoločnosti je jasné, že Srbsko potrebuje širšiu verejnú diskusiu o svojej európskej budúcnosti. Najnovšia **analýza srbskej občianskej spoločnosti** Nadácie Pontis popisuje nedávny konflikt medzi hlavnými osobnosťami srbskej občianskej spoločnosti a chápe ho ako symbol hlbšej kryštalizácie názorových prúdov a vnímania európskych perspektív pre Srbsko v občianskej spoločnosti. Publikovaná analýza, ktorá okrem aktuálnych postrehov zo srbskej spoločnosti hlbšie analyzuje spor v občianskom sektore, je dostupná v anglickom jazyku na web stránke Nadácie Pontis (<http://www.nadaciapontis.sk/12013>).

Rozdielne pohľady v srbskom občianskom sektore na otázky týkajúce sa EÚ integrácie nie sú novým fenoménom. Stret dvoch názorových prúdov bol zrejmý aj v októbri 2006, keď sa konalo referendum o novej srbskej ústave. Zjednodušene povedané, ide o ideový stret medzi lídrami občianskej spoločnosti *pragmatikmi a esencialistami*. V prípade Srbska je základnou líniou sporu línia spolupráce s Haagskym tribunálom a otázka kondicionality zo strany EÚ. Kým esencialisti zastávajú názor, že bez vydania Mladića by EÚ nemohla a ani by nemala obnoviť rokovania o stabilizačnej a asociačnej dohode, pragmatiki tvrdia že takýto radikálne striktný postoj z dlhodobej perspektívy poškodzuje záujmy srbskej demokracie a občianskej spoločnosti. Pozoruhodné je, že tento vnútorný rozpor odzrkadľuje už existujúce rozdiely medzi členskými štátmi EÚ. V decembri 2006, a opätovne vo februári 2007, Rada EÚ, aj **s podporou slovenskej diplomacie**, rozhodla preformulovať podmienky, ktoré musí splniť srbská vláda, aby sa obnovili rozhovory s Belehradom. Nehovorí sa o osobe Ratka Mladića, ale o splnení podmienok plnej spolupráce, čo okrem iného znamená aj odtajnenie archívov vojenských a štátnych tajných služieb.

Ďalšie informácie poskytne: Milan Šagát, programový koordinátor, Nadácia Pontis, Grösslingová 59, 811 09 Bratislava, tel.: 02 / 5710 8111, milan.sagat@nadaciapontis.sk.

Nadácia Pontis www.nadaciapontis.sk

Sme jednou z najväčších grantových a operačných nadácií na Slovensku. Naším cieľom je podpora dlhodobej finančnej udržateľnosti slovenských mimovládnych neziskových organizácií (MVO), ich inštitucionálneho posilnenia a organizačného rozvoja. Poskytujeme granty, pôžičky, odbornú pomoc a konzultácie. Realizujeme výskumy, ktorých výsledky zverejňujeme s cieľom prispieť k zvýšeniu povedomia firiem a verejnosti o poslaní, význame a aktivitách MVO.

Podporujeme firemnú filantropiu a presadzujeme spoločenskú zodpovednosť firiem. S firmami spolupracujeme pri realizácii filantropických aktivít a poskytujeme im poradenstvo pri tvorbe filantropickej stratégie. Realizujeme prieskumy, vydávame publikácie, pripravujeme vzdelávacie podujatia, organizujeme ocenenie filantropických aktivít Via Bona Slovakia. Podporujeme firemné dobrovoľníctvo a odporúčame konkrétne projekty, do ktorých sa dobrovoľníci spomedzi zamestnancov môžu zapojiť. Spravujeme nadačné fondy, prostredníctvom ktorých firmy realizujú svoje

grösslingová 59, 811 09 bratislava, tel.: +421 2 5710 8111, fax: +421 2 5710 8125
e-mail: pontis@nadaciapontis.sk, www.nadaciapontis.sk

darcovské aktivity. Sme administrátorom združenia Business Leaders Forum, poslaním ktorého je motivovať firmy podnikajúce na Slovensku k spoločenskej zodpovednosti.

Našími projektmi v oblasti demokratizácie a rozvojovej pomoci podporujeme disidentov a občiansku spoločnosť v totalitných a neslobodných krajinách, ako sú Bielorusko a Kuba. Skúsenosti Slovenska nadobudnuté v procese transformácie a následného zápasu o otvorenú demokratickú spoločnosť využívame v Srbsku. Presadzujeme zahraničnú politiku Slovenska a Európskej únie, založenú na hodnotách demokracie, rešpektovaní ľudských práv a solidarite.